

През април в зеленчуковите оранжерии

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; гл.ас. д-р Дима Маркова; доц. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив
Дата: 15.04.2020 Брой: 4/2020



I. Болести

Кафяви листни петна по домати

Причинител – *Alternaria spp.*

Симптоми/Повреди

Петната по листата са тъмнокафяви, до черни с концентрична структура. Петната по останалите надземни части са подобни. Нападението по цветните дръжки причинява окапване на цветовете. Петната са покрити с тъмен налеп от спороношението на гъбата.

Жизнен цикъл

Гъбата предпочита старите, завършили растежа си листа.

Развива се при висока относителна влажност.

Контрол

- Поддържане на оптимален температурновлажнен режим в култивационните съоръжения;
- Редовно проветряване на съоръженията;
- Третиране с ПРЗ при поява или при наличие на благоприятни условия;
- Разрешени продукти: Акробат плюс ВГ 200 г/дка; Витене Трипло Р 400-450 г/дка; Дитан ДГ 200 г/дка; Дитан М-45 200 г/дка; Дифкор 250 ЕК (валидно до 21.12.2020 г.) 50 мл/дка; Зокус 250 СК 70-80 мл/дка; Каптан 80 ВГ 150-190 г/дка; Кариал Стар 60 мл/дка; Куадрис 25 СК 0,075%; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Пенкоцеб 80 ВП 200 г/дка; Пенкоцеб 75 ВГ 210 г/дка; Полирам ДФ 0,2%; Ридомил Голд МЦ 68 ВГ 0,25%; Санкоцеб 80 ВП – 200 г/дка; Скор 250 ЕК (валидно до 31.12.2020 г.) 0,04%; Синстар 70-80 мл/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка; Цидели Топ 100 мл/дка.

Сиво (ботритисно) гниене по домати

Причинител – *Botrytis cinerea*

Симптоми/Повреди

Напада всички надземни части на растенията. Петната са воднисти, а по-късно прегарят, покриват се с обилен сивокафяв мицел и спороношение на гъбата.

Жизнен цикъл

Конидиите на гъбата се разнасят от въздушни течения и причиняват ново заразяване. Гъбата може да съществува и като сапрофит в почвата.

Контрол

- Поддържане на оптимална въздушна влажност в разсадното отделение. Редовно проветряване;
- Нападнатите растителни части се събират в чували и се унищожават навън;
- При поява на първи петна се третира с ПРЗ;
- Разрешени ПРЗ: Дифкор 250 СК (валидно до 31.12.2020 г.) 50 мл/дка; Каптан 80 ВГ 150-190 г/дка; Пролектус 50 ВГ 80-120 г/дка; Сигнум ВГ 100-150 г/дка; Суич 62,5 ВГ 100 г/дка.

Листна плесен по домати

Причинител – *Fulvia fulva*

Симптоми/Повреди

Първите признаци са поява на бледи петна по горната страна на листата. Долната им страна се покрива с кадифенокафяв налеп. При благоприятни условия растенията се обезлистват.

Жизнен цикъл

Запазва се като мицел по конструкциите, по растителните остатъци в почвата и по семената. Спорите кълнят при въздушна влажност над 95%. Оптимална температура 20-25⁰С.

Контрол

- Почистване на конструкциите и почвата от растителни остатъци и плевели;
- Отглеждане на устойчиви сортове;
- Оптимална гъстота на посевите;
- Оптимален температурновлажен режим;
- Редовно проветряване на култивационните съоръжения;
- Балансирано торене;
- При поява на първи петна – третиране с ПРЗ, предимно долната страна на листата.
- Регистрирани ПРЗ: Зокус 250 СК 70-80 мл/дка; Сигнум ВГ 100-150 г/дка; Синстар 70-80 мл/дка; Цидели Топ 100 мл/дка.

Брашнеста мана по краставици

Причинител – Podosphaera xanthii, Erysiphe cichoracearum

Симптоми/Повреди

Петна, покрити с бял брашнест налеп се наблюдават по горната и долната повърхност на листата, по листните дръжки и стъблото.

Жизнен цикъл

Благоприятни условия за развитие са: нарушен температурновлажен режим; небалансирано азотно торене; намалено осветление.

Контрол

- Поддържане на оптимален температурновлажен режим;
- Третиране с ПРЗ при поява на първи петна;
- Разрешени продукти: Байфидан 250 ЕК (01.12.2020 г. – гратисен период за продажба и разпространение) 0,02%; Вивандо 20 мл/дка (0,02%); Домарк 10 ЕК 50 мл/дка; Зокус 250 ЕК 70 мл/дка; Индар 5 ЕВ 100 мл/дка; Карамат 2,5 ЕВ 200 мл/дка; Колис СК 40-50 мл/дка; Куадрис 25 СК 0,075%; Кустодия (валидна до 31.08.2020 г.) 50-100 мл/дка; Легадо 80 мл/дка; Миклофил 20-60 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Ритуал 20-60 мл/дка; Сивар 80 мл/дка; Систан 20 ЕВ 37,5 мл/дка; Систан Екозом ЕВ 65-165 мл/дка; Топаз 100 ЕК 35-50 мл/дка; Фитосев 200 мл/дка; Флинт Макс 75 ВГ 20 г/дка; Цидели Топ 100мл/дка.

II. Неприятел

Листни въшки

Причинител – Сем. Aphididae

Симптоми/Повреди

Причиняват хлоротични петна по листата и деформации;

Замърсяват листната повърхност с „медена роса“;

Чернилните гъби, които се развиват върху нея замърсяват листата и затрудняват фотосинтезата; Преносители са на вирусни болести.

Жизнен цикъл

Развиват се по връхните млади тъкани и често формират плътни колонии. Имат висока размножителна способност.

Контрол

- Последното третиране с ПРЗ се провежда непосредствено преди засаждането на постоянно място;
- Разрешени афициди: Клоузър 120 СК 20 мл/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Бискайя 240 ОД 0,06%; Дека ЕК/Деша ЕК/ Дена ЕК, Полеци, Десижън (валиден до 31.10.2020 г.) 50 мл/дка; Делтагри 30-50 мл/дка; Децис 100 ЕК (валидно до 31.10.2020 г.) 7,5-17,5 мл/дка; Калипсо 480 СК 0,02%; Конфидор Енерджи ОД 0,06%; Кохинон 200 СЛ 0,05%; Маврик 2 Ф 0,02%; Масай ВП 15-25 г/дка; Метеор 0,08-0,09%; Моспилан 20 СП 0,0125%; Моспилан 20 СГ 25 г/дка; Нексид 015 КС 0,02%; Пикадор 20 СЛ 0,05%; Сиванто Прайм 45 мл/дка; Скато 30-50 мл/дка; Суми Алфа 5 ЕК/ Сумицидин 5 ЕК/Оазис 5 ЕК 0,02%; Тепеки 10 г/дка; Требон 0,065%; Фюри 10 ЕК 15-20 мл/дка.

Оранжерийна белокрылка

Причинител – *Trialeurodes vaporariorum*

Симптоми/Повреди

При храненето си белокрылките отделят „медена роса“, в резултат на което листата стават лепкави и върху тях се развиват чернилни гъби, които затрудняват фотосинтезата. Освен пряка вреда пренасят и опасни вируси.

Жизнен цикъл

Развиват се обикновено от долната страна на листата. Има 10-12 поколения годишно.

Контрол

- При поява на първи екземпляри се третира с ПРЗ;
- Разрешени ПРЗ: При домати и краставици: Адмирал 10 ЕК 0,05%; Браи 50-112,5 мл/дка; Вазтак Нов 100 ЕК 0,03%; Дека ЕК/Деша ЕК/Дена ЕК, Полеци, Десижън (валиден до 31.10.2020 г.) 50 мл/дка; Децис 2,5 ЕК (валидно до 31.10.2020 г.) 0,05%; Конфидор Енерджи ОД 0,08%; Крисант ЕК 75 мл/дка; Метеор 0,08-0,09%; Моспилан 20 СП 0,02%; Моспилан 20 СГ 35-40 г/дка; Мулиган 25-95 мл/дка; Натуралис 75-100 мл/дка; Натюр Брейкър 75 мл/дка; Пиретро Натура 75 мл/дка; Проксимо 50-80 мл/дка; Сиванто Прайм 56 мл/дка.
- Поставяне на жълти лепливи плоскости.

Трипсове: тютюнев и западен цвят

Причинител – *Thrips tabaci*; *Franklinella occidentalis*

Симптоми/Повреди

При нападение по листата, листните дръжки, цветовете и плодовете се образуват малки белезникави петна с тъмни точки. Нападнатите генеративни органи се деформират, изсъхват и окапват.

Жизнен цикъл

Развиват се при високи температури и ниска въздушна влажност;

Западният цветен трипс напада предимно цветовете;

Пренасят вируса на бронзовостта;

Развиват по няколко поколения през годината, а при оранжерийни условия се размножават непрекъснато.

Контрол

- При поява незабавно третиране с ПРЗ;
- Разрешени ПРЗ: Дека ЕК/Деша ЕК/ Дена ЕК, Полеици, Десижън (валиден до 31.10.2020 г.) 30 мл/дка; Дикарзол 10 СП 556 г/дка; Ламдекс Екстра 42-80 г/дка; Метеор – 0,06-0,07%; Натуралис (валиден до 30.04.2020) – 75-100 мл/дка; Синеис 480 СК – 10-37,5 мл/дка; Фюри 10 ЕК – 0,015%.
- Поставяне на сини лепливи плоскости.

Доматен миниращ молец

Причинител – *Tuta absoluta*

Симптоми/Повреди

Прави къси и широки мини по листата, в които могат да се видят гъсениците;

По повредените плодове се развиват вторично болести.

Жизнен цикъл

Пеперудите са активни през нощта, а през деня се крият.

При благоприятни условия може да развие до 10-12 поколения.

Повреди нанасят гъсениците.

Контрол

- При установяване на първите екземпляри се провежда третиране с ПРЗ.

Разрешени ПРЗ: Авант 150 ЕК 25 мл/дка; Алверде 240 СК 100 мл/дка; Алтакор35 ВГ 8-12 г/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Афърм 095 СГ 150 г/дка; Бермектин (валиден до 30.04.2020 г.) 50-100 мл/дка; Волиам Тарго 063 СК 0,08%; Конфидор Енерджи ОД 80 мл/дка; Кораген 20 СК 14-20 мл/дка; Моспилан 20 СП 0,02%; Ним Азал Т/С 0,3%; Пикадор 20 СЛ 0,05%; Рапакс СБС (валиден до 30.04.3030 г.) 100-200 мл/дка; Синеис 480 СК 10-25 мл/дка; Уорант 20 СЛ (валиден до 31.07.2020 г.) 50 г/дка.

- Поставяне на феромонови уловки и черни лепливи плоскости.

Обикновен паяжинообразуващ акар

Причинител – *Tetranychus urticae*

Симптоми/Повреди

При силно нападение листата се покриват с паяжина. Неприятелят смуче сок и на мястото на убождане се образува бледозелено петънце. По-късно петната се сливат, листът се прошарва мраморно и изсъхва.

Жизнен цикъл

Предпочитат по-старите листа с намалено съдържание на вода, както и застарелите, засушени растения. В оранжериите могат да развият до 20 поколения годишно. Презимува върху растителните остатъци в почвата.

Контрол

- Поддържане на оптимална почвенна влажност (да не се допуска засушаване);
- Редовно обследване на площите;
- Почистване на плевелите в и около оранжериите;
- При поява и установени прагове на вредност (краставици - 5%; нападнати растения; домати - 10%.) да се третира с ПРЗ;
- Разрешени продукти: Аполо 50 СК 30-40 мл/дка; Бермектин (валиден до 30.04.2020 г.) 50-100 мл/дка; Акрамайт 480 СК 20-25 мл/дка; Валмек 15-100 мл/дка; Вертимек 018 ЕК 60 мл/дка; Зуум 11 СК (валиден до 31.07.2020 г.) 12,55-50 мл/дка; Лаота (валиден до 30.04.2020 г.) 15-100 мл/дка; Масай ВП 15 г/дка (при краставици); Натуралис (валиден до 30.04.2020 г.) 100-200 мл/дка; Ним Азал Т/С 0,3%; Нисоран 10 ВП 75 г/дка; Флорамайт 240 СК 40 мл/дка;

Да се прилагат само ПРЗ в регистрираната доза, включени в „Списък на разрешените за предлагане на пазара и употреба продукти за растителна защита, публикуван на интернет страницата на БАБХ.

Закупуването на ПРЗ да става само от търговци, притежаващи разрешение за дейността и включени в списък на фирми, получили разрешение за извършване на дейностите търговия на едро с продукти за растителна защита, търговия на дребно с продукти за растителна защита в селскостопанска аптека, преупаковане на продукти за растителна защита и извършване на фумигация и обеззаразяване на площи, помещения и растителна продукция срещу вредители, публикуван на интернет страницата на БАБХ.